

10 жовтня 2018 р. Б.

OUT-2018-358

Всечеснішому Духовенству, Преподобному Монашеству, Семінаристам,
та Дорогим Вірним

Молитва у наших парафіях і родинах

В останні роки в нашій Церкві ми часто згадуємо про стратегію “Жива парафія”. Як на мене, ознакою живої парафії є її здатність давати життя і породжувати нових, живих парафіян. Мертва ж парафія – безплідна. Живою є парафія тоді, коли в ній присутні, на мій погляд, два виміри – вертикальний і горизонтальний. Вертикальний – це стосунки з Богом, особливо молитва, як особиста, так і спільна. Горизонтальний вимір – це те, що ми окреслюємо словом соборність, це насамперед спільна молитва, а також спільна праця і різноманітна активна діяльність на парафії. Насамперед зверну увагу на вертикальний рівень, який вважаю найпринциповішим.

Будьмо зі собою щирі, ми у своєму житті не усвідомлюємо важливості та цінності молитви. Ніколи не чув, щоб в нашій Церкві хтось з священників отримав певну церковну нагороду за те, що він має взірцеві богослужіння в себе на парафії, чи за те, що він провадить активне особисте молитовне і духовне життя.

Коли ми говоримо про молитву, то щиро потрібно визнати, що у всіх нас тут є певні труднощі. Дуже часто неправильне уявлення про Бога породжує в нас страх зустрічі з Ним. Боязнь того, що Господь щось буде вимагати від нас або чогось позбавить нас. Дуже часто ми не хочемо молитись, бо молитва – це зустріч з Богом, це немов би дзеркало, в якому ми боїмось побачити себе та свій реальний стан. Це подібно до хворого, який не бажає йти до лікаря, щоб не довідатись про справжній стан свого здоров'я. У нас в народі кажуть: “Коли очі не бачать, то серце не болить”.

Як свідчить досвід, ми, тією чи іншою мірою, можемо аналізувати усе те, що стосується нас. Подібно є і з молитвою, оскільки можемо підрахувати, скільки часу ми присвячуємо для неї. Маємо 24 години в добі, сім днів в тижні, а це разом – 168 годин! Середньостатистичний парафіянин нашої Церкви перебуває 1,5 год у неділю в церкві; дай Боже, щоб щодня молився по 5-7 хвилин вранці й увечері, це ще близько 1,5 години. Увесь час разом в ідеалі становить 3 години. Однак чи так є насправді? Коли б навіть так було, це засвідчує сумний факт: ми не більше 2 відсотків свого часу віддаємо Богові, а 98% вкладаємо в земне, яка рано чи пізно й так залишимо.

Для нашого прикладу, середньостатистичний протестант (вірний протестантських церков чи спільнот) проводить у своєму храмі 4 години, не кажучи ще про приватну молитву. А нам, коли Божественна Літургія в неділю триває понад годину, здається, що це вже задовго. Віруючий юдей перебуває на молитві півгодини вранці і півгодини – ввечері, до того ж – шість годин у суботу в синагозі. Більшість мусульман моляться 7 разів на день. Скільки разів і як довго молимося ми? До речі, таку практику молитви мусульмани запозичили від християн, з наших монастирів, де б і у наш час мали б молитись богослужіння 7 разів на день.

Чи ми правильно інвестуємо свій час? Напевно, якби це був особистий бізнес (справа), то ніхто з нас так би не чинив. Адже жодна мисляча особа не вкладає гроші у збиткове виробництво, однак ми вкладаємо майже ціле своє життя, свій час, в те, що не має перспективи. Знаємо це, однак і далі інвестуємо своє унікальне життя в щось цілковито “не прибуткове”. Як би це не було сумно, однак статистика – річ чітка, і вона нам показує, що всіх нас реально в нашому житті цікавить не Господь і не перебування з Ним, а земне буття. З огляду на це, стає чітко зрозуміло, що нам не дуже цікаво бути на землі з Богом. Але як тоді буде у вічності, де з Господом потрібно “бути 24 години на добу і всіх 168 годин на тиждень” та цілу вічність. Саме тому, щоб ми могли любити Бога більше, нам необхідно любити менше земне і відповідно менше приділяти часу земному, а більше часу – вічному. Що маємо зробити? Знайти час на Бога, тобто на молитву, як на спільну, так і на особисту.

Бог є Живий, і коли будемо зустрічатись з Богом, а молитва – це і є зустріч, тоді будуть живими наші парафії, єпархії, монастирі. Коли будемо молитися, дорогі друзі, тоді все у нас оживе. Буде тоді катехизація, буде місійна праця, будуть живі парафії і буде справжнє соціальне і харитативне служіння. Наголошую, що живими парафії та єпархія в нас будуть лише тоді, коли матимемо постійні стосунки і зустрічі з Джерелом Життя. Бо ж Господь Живий, і тільки Він може все оживити. Можливо, скажу дуже категорично, однак якщо не буде особистої молитви і молитви у наших парафіях, то нічого доброго ми не зробимо. Які би ми плани, рішення чи стратегії не мали б, – все буде у нас мертво. Тут варто пригадати усім нам слова, які часто повторював Блаженніший патріарх Любомир: “Роби так, якби все залежало тільки від тебе, а молись так, як би все залежало від Бога”.

На комп'ютері, який “офлайн”, небагато зробимо; авто, яке б гарне і дороге не було, без пального нікуди не поїде; телефоном, хай і найдорожчим, без підзарядки довго не покористуємось. Подібно є з особою, яка є “офлайн” щодо Бога, – небагато чого правдиво доброго вона може зробити. На мій погляд, святі – це ті, що завжди були “онлайн” з Богом. Святі, часто без будь-якої допомоги ззовні, без коштів та впливів, робили великі речі, які б за звичайних умов складали б мільйонні бюджети. Чому цим особам це вдавалось? Тому, що вони були справді в Бозі – “вбогі”.

Наш мозок надто малий, щоб приймати завжди добрі і мудрі рішення. Що може зробити телефон або комп'ютер без Інтернету, навіть з програмою "ДивенСвіт" ми довго не помолимося без оновлення. Тому маємо єднатись з Богом через молитву, щоб від нього черпати сили та енергію. На мій скромний погляд, як Європа, так і Америка ще можуть трохи функціонувати на основах, на тих “акумуляторах”, що сформувалися за останні століття завдяки християнству. Однак так довго не зможе бути. Якщо цієї єдності з Богом не буде, то неодмінно придуть різні ідеології – приклади ми вже мали в історії: нацизм, комунізм та інші... Ознаки цього всі ми щоразу більше бачимо в сучасному суспільстві. Бо як ми не віримо в Живого Бога, тоді створимо собі інших, власних богів.

Кожний з нас особисто, наші парафії, ціла наша єпархія має завжди бути “онлайн” з Господом, щоб “підзаряджатись” через молитву, черпати стало енергію-благодать від Бога. Бо лише на своїх ідеях, планах, стратегіях ми далеко не заїдемо, наші акумулятори скоро виснажаться. Свого часу Адам і Єва захотіли існувати самі, без Бога, і це привело до втрати. Саме тому і прийшов Ісус Христос, щоб повернути нас до втраченої єдності. Господь став людиною, щоб ми стали причасниками Божественного життя, щоб людина стала здатною до життя з Богом.

Тому моє переконання є дуже просте; коли ми хочемо живої Церкви і живих парафій, маємо почати молитись. Це маємо зробити усі ми, я як єпископ, священники, диякони і миряни. Коли поставимо молитву і Богослужіння на властиве їм місце, то все буде на своїх місцях.

Коли я хочу зігрітись на вулиці, то стаю напроти сонця. Якщо ж між мною і сонцем є якась перешкода, тоді сонячне проміння не досягає мене. Якщо я хотів би більше зігрітись від сонця, то я маю стати там, де воно краще світить. Сонце завжди світить, лиш хмари його час від часу, закривають. Як сказав святий Августин: "Бог вже все зробив для нас і нашого спасіння".

Маємо знаходити час, щоб перебувати з Господом на молитві. Молячись, стаю відкритий на Нього, і світло Боже просвітлює мене. Також тоді добре і певно знаю, що маю робити, як жити, яку стратегію вибирати, яку саме соціальну працю виконувати, де говорити, а де – мовчати, де бути принциповим, а де – реагувати на недосконалі вчинки інших з любов'ю.

У молитві ми досвідчуємо Бога, тоді маємо свій особистий, безпосередній досвід. Бог володіє всіма знаннями і відповідями на все: що, як і коли робити, а що не робити. В молитві ми осягаємо не лише знання, а отримуємо новий досвід Бога. Що більше молимося, то більше глибини буття з Богом, перебування з Ним онлайн повсякчас. У молитві не тільки особисто пізнаємо, що чинити, а всі разом – як парафія чи єпархія. Бо коли кожен з нас звертається до того самого Бога, то цей Господь каже і відкриває те ж саме кожному з нас, вказує, що є правдивим добром для кожного з нас зокрема і для всіх разом.

“Літургійна молитва – це життя цілого Божого люду, зі своєї природи вона є «народною», а не клерикальною, на що вказує етимологія цього слова, отже, необхідно уникати клерикалізації, так, аби богослужіння ламали бар'єри, творячи спільноту, в яку включені всі її учасники”. Такими думками Папа Франциск поділився у четвер, 24 серпня 2017 р., з учасниками 68-го італійського Національного літургійного тижня. Погляньмо на історію нашої Церкви, наші дідусі чи бабусі через богослужіння та завдяки богослужінню передавали віру, зростали у християнських чеснотах і ставали свідками віри аж до мученицького подвигу. Самі по собі жодні наші рішення чи послання не навчать нас молитви, коли ми не почнемо молитись. Всі ми до цього здатні, але маємо захотіти навчитися молитися, знайти час на це, і тоді ніхто інший, але сам Господь навчить нас, як творити молитву.

Папа Франциск також підкреслив, що “Церква, яка молиться, збирає всіх, чие серце відкрите на Євангеліє, нікого не відкидаючи: великих і малих, багатих і убогих, дітей і похилих віком, праведників та грішників. Літургійний збір “долає у Христі будь-які межі віку, раси, мови і національної приналежності”.

Така вже є гірка правда, що у свідомості й у повсякденному житті пересічних парафіян Господь насправді є далеким. На їхню думку, не можна дозволити Богові занадто

втручатися в їхнє щоденне життя. Люди можуть твердити, що вони вірять у Бога, однак насправді поведуться в житті так, ніби Його немає. Це є наслідком секулярної ідеології, і вона також залишила свій слід у житті Церкви. Тому ми, на мою думку, не так аж дуже потребуємо нових молитов чи богослужінь, які були б пристосовані до сучасного секулярного світу. Набагато потрібнішим є наново відкрити істинний зміст, сенс та силу як особистої молитви, так і богослужінь. Не богослужіння маємо підлаштовувати під людей, а людей – під богослужіння, або, краще сказати, щодо Бога.

Коли ми відкриємо цінність особистої молитви, справжнє значення і силу наших богослужінь, коли молитовне життя (Бог) стане основою нашого світогляду, саме тоді знайдемо цю єдину протидію «секуляризму». Саме тому немає нічого важливішого в цей час для нашої єпархії св. Миколая та для наших парафій, як повернення до Істини, Світла і Життя, тобто до Христа, з яким ми можемо зустрічатись у молитві.

Всі ми живемо в матеріальному світі, який впливає на нас, зматеріалізовує. Всі маємо суб'єктивне, залежне бачення, часто думаємо і підходимо до питань фрагментарно, не маючи здатності в цілості дивитись на життя, людей чи речі. Тому так потрібна в нашому житті молитва, щоб ставати свободними від залежностей. Правда свобода полягає тому, щоб позбутися прив'язань. Наука ж людська часто вказує на те, що інтелект приводить до свободи і правди. Однак інтелект обмежує наше бачення щодо нас самих. Особа хоче розуміти себе саму власним недосконалим розумом. Людина будучи недосконалою, хоче чинити досконало. Коли ми маємо слабкі стосунки з Богом, то неминуче будемо дивитися на світ через окуляри власної недосконалості. Коли ж ми починаємо жити молитовним життям, то черпаємо від Бога безпосередню мудрість.

Святий Іриней Ліонський свого часу сказав, що як ми не побачимо сяяння Царства Небесного в чийось очах, не можемо почати шукати Царства. Можна перефразувати: якщо ми не побачимо сяяння Царства Небесного в богослужіннях, то не можемо шукати цього Царства. Необхідно являти Царство Небесне своїм життям і являти Його в богослужіннях. Це не легко, святі отці казали, що молитись – це проливати кров. Легко будь-що робити, аніж молитись, і кожен знає це зі свого досвіду. Влучно про це сказав один протестантський проповідник Вілфорд Сміт: “Диявол радше хотів би бачити нас при якісь, навіть побожній, праці, ніж на колінах”. Ми всі про це теоретично знаємо і не заперечуємо цього. Однак жити цим, тим паче любити молитву та богослужіння, – тут справа вже інша. Тому це – одне з найбільших наших завдань, – щоб знаходити час, а навіть сказав би, щоб відвойовувати його для нашої особистої молитви та для нашої участі в богослужіннях.

Важливо також сказати, що часто формальне, цілковито незрозуміле богослужіння є однією з причин відчуження народу від Церкви, поширення різних сект та новітніх рухів, а також прогресування дехристиянізації суспільства. Скажімо собі правду: майже всі наші пожертвування відбуваються у формі купівлі-продажу, є храмі у нас – торгівля свічками, образками, вервичками, відважусь сказати – й інтенціями також. До цього всі звикли, однак і над цим маємо замислитися. Дуже легко зауважити, що у більшості наших парафій звершують лише ті богослужіння, на яких є інтенції, але вірні мають право також на богослужіння, на яких немає інтенцій.

Багато людей не приходять на богослужіння, бо не знають про них, їх не популяризують на сайтах, розкладах і різних оголошеннях. Часто, як недавно прочитав у Фейсбучі, ми греко-католики, маємо такі стосунки з нашими богослужіннями, як чоловік з нелюбою жінкою, якої не можемо спекатись і не личить розлучитись. Тому живемо з нею,

вдаючи любов. Маємо признатись собі щиро, що любові в нас до богослужінь є замало. Винятків так мало по наших парафіях, що вони тільки підтверджують правило.

Парох має молитися за парафію та особисто подати приклад молитви. Служіння священників є також їхнім «робочим днем», в який вони так само, як і вірні, мали б дотримуватись певної «робочої дисципліни». Питання до совісті кожного: чи працює кожен із нас, єпископів і священників, своїх вісім робочих годин упродовж доби? Чи є ми часто присутніми на місці нашої праці, яким, безсумнівно, передусім є особиста молитва і молитва у храмі? Тож шукаймо найперше Царства Небесного і його справедливості, а все інше додасться.

Наприкінці хочу подати пропозицію і запропонувати програму для того, щоб поглибити релігійну свідомість і спонукати людей до посилення духовного життя. Внаслідок виконання цієї програми у наших парафіях можуть сформуватися глибоко віруючі вірні, які були би в єдності з Богом. Щоб це досягнути, потрібно допомогти людям усвідомити фундаментальні основи християнської віри, які, як ми всі бачимо, на жаль, не є глибоко закорінені. З цього випливає, що наш пересічний християнський люд несвідомий своєї християнської віри.

Така вже є правда, що в наших вірних знання та розуміння про християнське та духовне життя є дуже слабке. Я переконаний, що саме це є однією з головних причин, яка віддаляє народ від активного життя в Церкві, щоб люди могли брати дієвішу участь в її житті, служінні та діяльності. Всі ми є свідомі того, що батьки зі свого слабкого знання про духовне життя мало що передали або часто й нічого не передали для своїх дітей. Як не сумно констатувати, але багато родин перебувають у релігійно-духовній темряві. Це породжує конфлікти в сім'ях, незгоди, розлучення та інші негаразди. Господь – єдиний, який є Джерелом добра у світі та в родині. Бо коли особа перебуває в єдності з Богом, тоді Господь допоможе вирішити всі її проблеми і привести до спасіння та буття з Ним.

З огляду на це вважаємо, що потрібно підняти рівень свідомості людей про Бога, про справи Божі та церковні. Потрібно дати людям розуміння того, що є Церква і навчити їх бути активними її учасниками і членами. Це маємо зробити через систематичне навчання людей про Бога, Церкву, Святі Тайни... Як також – знання про Бога, знання про всі аспекти віри, а остаточно – про життя вірою. Важливо допомогти людям усвідомити, ким є Ісус Христос, навчити їх розуміти передання Церкви. Це дасть можливість підняти рівень знань і розуміння народу у релігійно-духовному житті.

Варто наголосити, що цю справу потрібно провадити не сухо і формально, а у характері живої, духовної катехизації. Одразу хотілося б підкреслити, що тут йде мова про формацію і навчання дорослих.

Для досягнення цього поручаю, щоб в усіх парафіях парох (адміністратор), обов'язково збирав раз у тиждень, окрім неділі і свята, своїх парафіян на зустріч, під час якої усі спільно могли б найперше молитись та ділитися особистим молитовним досвідом. Як також – читати і розважати на текстах богослужінь, щоб отримати необхідні знання про молитву. Похвально було б на цих зустрічах також читати Катехизм УГКЦ (2 частину) і Катехизм Католицької Церкви (2 частину), де йдеться про молитву. Можна використовувати для перегляду відеоматеріали про Церковний рік та інше з блогу Патріаршої Літургійної комісії: <http://plc-ugcc.blogspot.com.es>.

Поручаю священникам організувати в парафіях систематичні щотижневі зустрічі з вірними для пізнання християнської віри, під час яких вони могли б отримати знання про свою християнську віру, мати біблійні читання, читання Катехизму УГКЦ і читання

Катехизму Католицької Церкви. Вважаю, що за умови підтримки священниками, ці попередньо вказані два типи зустрічей (або принаймні одна, яка поєднала б перше і друге) вже за один-два роки принесла б свої позитивні плоди і зрушення у всіх ділянках нашого парафільного життя.

Закликаю усі наші християнські родини плекати спільну ранішню і вечірню молитву в родинному колі. Особливо заохочую Вас збиратись родиною на спільну молитву у своїх домівках о 9 годині вечора (незалежно від часового поясу). Молитись маємо за свої потреби: за родину та парафію, єпархію та цілу нашу Церкву, за мир в Україні і США, за покликання та інші намірення. Прошу священників, щоб часто пригадували вірним про важливість особистої молитви. Про те, що є переважливо повернути молитву у своє щоденне життя, що дуже корисно кожному мати своє молитовне правило, принаймні практикувати ранішні і вечірні молитви, молитву перед їжею та молитву перед іншими важливими життєвими подіями. Важливо всім членам сім'ї молитися разом хоч би раз в день, – це могла б бути спільна молитва по наших домівках, однак з цілою Церквою – увечері о 9.00 год.

Зобов'язую усіх священників організувати, а особливо – роз'яснити та приготувати парафіян до того, щоб хтось із них в 2018-2019 роках щонеділі читав чітким голосом по 10-15 хвилин Катехизм УГКЦ (2 частину) і Катехизм Католицької Церкви (2 частину). З огляду на ситуацію, необхідно подумати, як це можливо краще зробити: читати до або ж після Божественної Літургії, чи, можливо, читати 5 хвилин до і 5 хвилин після богослужіння.

Прошу священників прикладати максимум зусиль і організовувати богослужіння в такий спосіб, щоб у них брала більша кількість вірних. Потрібно постійно пояснювати вірним богослужбові тексти, які вживаються на богослужіннях, проводячи літургійну катехизу по парафіях.

Прошу священників протягом 2018-2019 років на парафільних сайтах, в газетах і в парафіяльних бюлетенях подавати цитати з Катехизму УГКЦ (2 частину) і Катехизму Католицької Церкви (2 частину).

Пригадую священникам про те, що вони мають молитися за парафію та особисто подати приклад молитви. Служіння священника є також їхнім «робочим днем», в який вони так само, як і вірні, мали б дотримуватись певної «робочої дисципліни». Питанням до совісті мало би бути: чи працює кожен зі священників своїх вісім робочих годин упродовж доби? Чи є ми часто присутніми на місці нашої праці, яким, безсумнівно, передусім є особиста молитва і молитва в храмі.

Прошу священників і парафіян не тільки зосереджуватися на людях, які ходять до храму, але почати все більше зосереджуватись на тих, хто з різних причин до церкви не іде. Запалені благодаттю Святого Духа, маємо неустанно роздумувати, що робити аби привести до Бога людей, які з різних причин перестали ходити до храму або й ніколи ще не чули Доброї Новини і ніколи в церкві не були. Що ми можемо зробити, щоб наша спільна молитва, наші богослужіння їх зацікавили?

Священники мають постійно запитувати парафіян, які регулярно беруть участь у богослужіннях, чому їхні рідні, знайомі та друзі не ходять до церкви. Нехай подумують, чому є така ситуація, спробують зрозуміти їхні проблеми, довідатися, звідки впливає їхня нехіть перебувати на богослужіннях, на молитві.

Всі ми, священнослужителі та миряни, маємо прикласти наших зусиль, щоб повернути особисту молитву і богослужіння в щоденне життя кожної особи та парафії. Маємо віднаходити автентичне, центральне місце богослужінь у житті Церкви та

вчити, приготувати всіх людей до того, щоби особиста молитва і богослужіння реально доторкались до їхніх сердець, щоб люди розуміли, що вони – храм Божий. Тому допомагаймо змінюватися кожній людині, особливо в її серці. Реформа – це найперше особисте навернення, це не лише зміна рубрик, а зміна ментальності всіх: від єпископа до дітей. Знаходьмо щоразу більше часу на молитву та розважання над Словом Божим, у жертвовному служінні один одному та у довір'ї до Бога!

Благословення Господнє на Вас!

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Венедикт" (Venedykt) with a decorative flourish at the end.

ВЕНЕДИКТ
єпископ єпархії св. Миколая УГКЦ